
Školné má vláda na stole. Není se čeho bát, říká Liška

Školné má vláda na stole. Není se čeho bát, říká Liška

20:34, 25.1.2009, autor: Petr Holub

Praha - Topolánkova vláda se chystá změnit vysoké školy. Způsobem nevídaným přinejmenším od listopadu 1989. Už v pondělí může schválit plán ministra školství Ondřeje Lišky.

Bude to jen pár dnů poté, co svůj úřad opouští jiný radikální reformátor, ministr zdravotnictví Tomáš Julínek a Liškův přístup je na první pohled podobný.

Také slibuje dalekosáhlý převrat podle holandského vzoru, má potíže s lidovci a hovoří o poplatcích za studium, které je dosud „zadarmo“.

V rozhovoru s Aktuálně.cz však Liška ujišťuje, že podobnost s Julínkovou reformou je čistě náhodná.

Vláda měla o Liškově návrhu reformy, tzv. Bílé knize terciárního vzdělávání jednat už v tomto týdnu. Její autor odmítá úvahu, že odklad způsobily protesty lidovců. Ti už veřejně zpochybnili plán, podle kterého se má v dohledné době na univerzitách zavádět školné.

„Odklad neměl vůbec žádný jiný důvod, než že jsem v Evropském parlamentu představoval priority evropského předsednictví ve školském resortu. O týdenní posun jsem požádal, protože u tak důležitého materiálu, jakým je Bílá kniha, jsem chtěl být osobně,“ vysvětlil ministr Liška.

A.cz: Projedná se tedy hned v pondělí?

Ano.

A.cz: Přesto platí, že právě lidovečtí ministři měli nejvíc připomínek proti Bílé knize a zvláště proti systému podpor a školného. Nemáte tedy nevyřešené problémy s ministrem pro místní rozvoj, který návrh kritizoval nejostřeji?

Veškeré připomínky, které se sešly, byly vypořádány. Očekával jsem o nich ještě debatu na vládě. Lidovci zvolili mediální taktiku nic neříct uvnitř vlády a pak návrh zkritizovat veřejně. Na to jsme si už tak nějak zvykli.

Pokud jde o věcnou problematiku, zvláště otázku školného a výtku, že neproběhla diskuse, to je podle mě ukázkou nepochopení.

Především Bílá kniha nezavádí školné a nerozhoduje o školném. Hovoří o alternativách, kterými je do systému terciárního vzdělávání možné vložit víc peněz ze soukromých zdrojů. O školném uvažuje jako o jednom z mnoha nástrojů kontroly kvality vzdělávání. Navíc o školném může rozhodnout jedině zákon.

A.cz: Kdy reformní zákon připravíte?

Věcný záměr zákona bude následovat po Bílé knize, někdy v první polovině tohoto roku. Už nyní jsme dohodnutí s vysokými školami, jak budeme na věcném záměru spolupracovat.

Bílá kniha nemůže být pro nikoho překvapením, protože jsem za rok hovořil bezpočtu s reprezentací vysokých škol, se studenty, s náhodnými kolemjdoucími, s novináři. Během té doby doznala změn, ale co si uchovala, je to, že zůstala strategickým dokumentem, který věci popisuje, nerozhoduje. Zůstává otázkou politického rozhodnutí, mého, vlády parlamentu, jak bude vypadat zákon o terciárním vzdělávání a co z Bílé knihy se v něm nakonec ocitne.

Proto považuji kritiku lidovců dílem za zmatečnou a nepatřičnou, dílem za nedorozumění.

Rozdíl proti Julínkovi

A.cz: Kritika ministrů KDU-ČSL odráží současnou politiku, kde zuří krvavá bitva o zdravotnické poplatky. Školné je podobně emotivní téma. Má smysl předkládat vládě materiál, který sice školné nezavádí, ale hodně o něm mluví? Podle Bílé knihy má být důležitým nástrojem, který pomůže změnit postavení studentů ve společnosti.

Školné není prioritou mou, ani Bílé knihy. Jejím klíčovým pojmem je posílení rovnosti šancí.

A.cz: Jako bych slyšel ministra Julínka, který také říkal, poplatky nejsou hlavním reformním krokem, navíc se jejich pomocí zlepší dostupnost zdravotní péče...

Ale já říkám, že školné dává smysl jen za dvou podmínek. Může přijít na pořad dne teprve poté, až bude fungovat efektivní finanční podpora studentů. Také musí být zakomponováno do celého systému jako nástroj, kterým budou studenti vymáhat od vysokých škol kvalitu studia a naopak.

A.cz: Nebudou poplatky bránit nadaným, ale chudým studentům v přístupu ke vzdělání?

To je úplně naopak. Špatně zvolené školné bez návaznosti na celkové změny systému by se nestalo ničím jiným, než bariérou.

Náš princip odloženého školného propojený s finanční podporou studentů naopak přinese to, že mnohem větší počet studentů než dnes bude mít přístup k vysokoškolskému vzdělání. Když se podíváte, že pouze devět procent dětí rodičů s dělnickými profesemi dnes studuje, tak to je otřesná vizitka vzdělávacího systému. Především tohle by měla reforma změnit.

Bílá kniha je opravdu strategickým koncepčním dokumentem, který popisuje nejmodernější a nejprogressivnější trendy na světě. Vynechat z toho moment školného by bylo úplně absurdní, protože je v různých podobách úplně běžné. Té diskusi se nemůžeme vyhnout.

A.cz: Pokud se všem rozhodujícím politikům bude školné líbit, kdy může být nejdříve zavedeno?

Nejdříve v roce 2014 nebo 2015, až po zavedení finanční podpory studentů. Strašení školným je nepatřičné.

Tato vláda o školném nerozhodne

A.cz: Zůstaňme při povrchním srovnání s reformou zdravotnictví. U Julínka šlo o to, že se nejdříve zavedly poplatky a pak měla začít reforma. U vás by měl být reformní zákon schválen cca v roce 2010, o dva roky později by měla začít fungovat, přitom by případné školné mělo další dvouletý odklad?

Ano.

A.cz: Stále platí, že školné bude zahrnuto v reformním zákonu, ovšem s nulovou sazbou, a že o zvýšení této sazby bude muset rozhodnout vládním nařízením některý z příštích kabinetů?

Přesně tak. Tato vláda o školném rozhodovat nebude. Jednak to má v programovém prohlášení, jednak je to logický nesmysl začínat se školným. V zákoně by měla příští vláda dostat možnost zavést školné svým rozhodnutím. Musí k tomu mít mandát a musí předem vyhodnotit, že systém je dost zralý, aby tento krok akceptoval.

A.cz: Tato sněmovna ještě může o novém vysokoškolském zákonu hlasovat?

Udělám všechno pro to, aby ho přijala.

A.cz: Spor s ministerstvem pro místní rozvoj jste už s odcházejícím ministrem Čunkem či nastupujícím Svobodou vyřešili?

Hovořil jsem s Cyrilem Svobodou, vyjasnili jsme si to a naprosto jsme se shodli, že jde o koncepční strategický dokument, který školné nezavádí. Až do vlády donesu věcné teze vysokoškolského zákona a samotný zákon, tak se budeme bavit, co má a co nemá obsahovat.